

Innspill til finanskomiteen om revidert statsbudsjett 2023

Sabima mener revidert statsbudsjett i alt for liten grad reflekterer den situasjonen norsk natur er i nå, og arbeidet vi har foran oss for å følge opp Naturavtalen. Det er nødvendig med et kraftig løft for å sikre måloppnåelse for god tilstand i naturen.

Dette må blant annet innebære en reell styrking av kunnskapen om norsk natur. I årets statsbudsjett ble det kuttet i midler som skal sikre oss bedre kunnskap for å kunne ta gode arealvalg. Vi har altfor lite kunnskap om hvor den verdifulle naturen er og hva som går tapt når vi ødelegger natur. Dette er kunnskap vi trenger for å ta gode naturvalg fremover.

Forvaltningen av norsk natur skal være kunnskapsbasert, og en rekke lover og fornuftig ressursbruk tilsier at det er klokt å basere beslutninger på, og investere i, god kunnskap. Det gjelder ikke minst der hensyn til naturmangfold medfører begrensninger på utbygging av infrastruktur og energianlegg samt næringsutøvelse som skogbruk, akvakultur, energiproduksjon, bruk av fremmede arter m.v.

Forslag til anmodningsvedtak

- Stortinget ber regjeringen fastholde 31.12.2025 som sluttdato for bruk av torv i hagejord.
- Stortinget ber regjeringen innføre forbud mot nye torvuttak fra myr innen utgangen av 2023. Også de det er gitt konsesjon til.
- Stortinget ber regjeringen stille krav til kommunene om å rapportere planlagt nedbygging av myr, nedbygd myr og restaurert myr gjennom KOSTRA innen utgangen av 2023.

Klima- og miljødepartementet

Kap.	Post	Beskrivelse	Mill. kr
1410	21	Reversere kutt i 2023-budsjett til kunnskap om natur	17,5
1411	21	Ferdigstille artsobservasjoner	2
1411	21	Ferdigstille fremmedartslisten 2023	1
1411	70	Sivilsamfunnets bidrag til artskartlegging og kvalitetssikring av funn	1,5
1420	21	Reversere kutt til vannforvaltning	26
1420	31	Restaurering av forringet natur	4
1420	32	Skogvern	315
1420	60	Kommunedelplan naturmangfold	2
1420	80	Restaurering i vann og vassdrag	15
1420	80	Tilskudd fremmede arter	4
Sum			388

Kap. 1410 post 21 Miljødata Reversere kutt til kunnskap om natur 17,5 mill.

I statsbudsjettet for 2023 ble det kuttet i midler til miljødata. Kuttet berører grunnmuren i norsk kunnskapsinnhenting, og det er viktig å få dette arbeidet opp igjen på samme nivå som i 2022. Kuttet har resultert i reduksjon i aktiviteten for årets sommersesong. Det vil fortsatt være mulig å gjennomføre aktivitetene på følgende overvåkningsprogrammer dersom kuttet reverseres nå:

- Overvåking på fuglestasjoner
- Insektovervåking

Kap. 1411 Artsdatabanken kompetanseløft, kunnskap om fremmede arter, styrking av sivilsamfunnet – til sammen 4,5 mill.

Artsdatabanken spiller som en nasjonal kunnskapsbank en nøkkelrolle i å fremstille, sammenstille og kvalitetssikre essensiell kunnskap, og har i 2023 presserende oppgaver som ikke er tilstrekkelig dekket opp i statsbudsjettet. Artsdatabanken har fått stadig flere oppgaver av Stortinget og regjeringen, oppgaver som også har blitt gradvis mer komplisert og som krever tjenestekjøp fra eksterne. Det trengs mer midler til videreutvikling av Artsobservasjoner og til økt kompetanseinnhenting for arbeidet med fremmedartslisten.

- Post 21 økes med 2 millioner til å ferdigstille en helt nødvendig og forsinket oppgradering av Artsobservasjoner for på ny plattform for å henge med i tiden og stimulere til fortsatt stor datamobilisering av høy kvalitet. Artsobservasjoner er trolig Artsdatabankens største suksess og viktigste ansikt utad, og nesten 30 millioner artsfunn er rapportert inn på de 15 årene siden oppstarten i 2008 fra mange tusen kompetente bidragsytere.
- Post 21 økes med 1 million til økt medvirkning fra biologisk ekspertise for å ferdigstille arbeidet med fremmedartslisten fram mot fristen i november. Nåværende budsjett gir begrensede muligheter til å innhente eksterne ekspertvurderinger, noe som gjør at risikovurderingene kan bli basert på svakere kunnskap. Post 70 med 1,5 millioner, øremerket de frivillige organisasjonenes bidrag til den nye versjonen av Artsobservasjoner (se over), samt bidrag til økt kvalitetssikring av funn og økt mobilisering av stedfestede funn av rødlistearter.
- Post 70 Artsdatabanken økes med 1,5 mill. Det er akutt behov for økte ressurser til å sikre sivilsamfunnets bidrag til artskartlegging og kvalitetssikring av funn. Det store arbeidet med datainnsamling som gjøres av tusenvis av frivillige kan gjøres enda mer effektivt og målrettet gjennom god koordinering, mobilisering, opplæring og kunnskapsheving. De frivillige organisasjonene gjør allerede mye på dette, men kan gjøre vesentlig mer med mer tilskudd. Det skal vanskelig gjøres å finne en mer kostnadseffektiv investering i naturkartlegging enn gjennom slik koordinering.

Kap. 1420 post 21 Reversere kutt til vannforvaltning med 26 mill.

Oppdaterte vannforvaltningsplaner for årene 2022-2027 er nylig godkjent av regjeringen. Ambisjonsnivået er høyt: over 12.400 miljøtiltak er beskrevet. Oslofjordplanen er vedtatt, med 63 foreslåtte tiltak for bedre miljø og friluftsliv. Nasjonal strategi for restaurering av vassdrag er vedtatt, og ca. 1.600 fysiske restaureringstiltak er foreslått i de regionale vannforvaltningsplanene. For å gjennomføre planene i kommunene, vil vannområde-koordinatorene være en viktigere ressurs enn noensinne. Kutt i midler til dette over statsbudsjettet 2023 (kap. 1420 post 21) var helt feil signal, nå som alle disse ambisiøse planene skal settes i verk.

Kap. 1420 post 31 Restaurering økes med 4 mill.

For å kunne restaurere mer natur i Norge, og for å kunne prioritere den viktigste naturen på best mulig måte trenger vi kunnskap. Det er i dag kun gjort en beregning på andel forringet natur i Norge, og [den er gjennomført av Sabima](#). For å kunne velge ut natur som skal restaureres og dermed øke resultatet av restaureringen trenger vi en grundigere og mer omfattende kartlegging, slik at restaureringen kan øke betraktelig i 2024. Denne kunnskapsinnhenting vil koste 4 millioner.

Kap. 1420, post 32 Statlege tileigningar, vern av naturområde, skogvern økes med 315 mill.

Halvparten av de trua artene i Norge lever i skog, og et regjeringsinitiert utvalg har konkludert med at [økologisk tilstand i skog er vesentlig lavere enn målsettingen](#). Dette er i all hovedsak på grunn av skogbruk. Stortingets vedtatte mål om skogvern gjelder en *liten* del – bare 10 prosent. På resten av skogarealene skal det drives et regningssvarende skogbruk som høster av den fornybare ressursen,

innenfor rimelige miljøkrav. Hundrevis av skogeiere står i kø med sine forslag til frivillig vern, og det som mangler er penger til erstatning. Miljødirektoratet må nå avslå mange forslag. I tillegg kommer Østmarka nasjonalpark og spiser opp store deler av forventede bevilgninger gjennom tilsagnsfullmakter.

Kap. 1420 post 80 Økt restaurering i vann – tette gapet mellom søknad og bevilgning 15 mill.

I 2022 mottok Miljødirektoratet 207 søknader på til sammen 128 mill. på denne ordningen. De tilgjengelige 24,5 mill. ble fordelt på 77 søknader, mens 72 søknader på til sammen 52 mill. ble avvist grunnet manglende midler. Miljødirektoratet kunne delt ut 76,5 mill. til søknader som oppfylte kriteriene. Situasjonen er tilsvarende for 2023, og en god del av prosjektene lar seg fortsatt gjennomføre i 2023 dersom bevilgningene økes.

Kap. 1420 post 80 tilskuddsordning fremmede arter økes med 4 mill.

Tilskuddsordningen for tiltak mot fremmede skadelige arter har søknader 10 ganger søknadssummen. De senere årene har søknadssummen ligget på mellom 30 og 50 millioner kroner, mens tildelingssummen er på 4,1 millioner kroner. Tilslagssnittet i 2021 og 2022 var på 17 prosent. Dette har gjort at Miljødirektoratet nå kun ser på søknader som omhandler pukkellaks, sitkagran, havnespy og informasjonstiltak. Dette er kun tre arter, hvorav ingen er på forbudslista – og hvorav en (sitkagran) fortsatt plantes ut i Norge og en annen (pukkellaks) er prioritert bekjempet gjennom annen bevilgning over statsbudsjettet. Samfunnet går glipp av et viktig dugnadsarbeid ved å innskrenke tilskuddsordningen til å kun omfatte noen arter.

Kap. 1420 post 60 kommunedelplaner naturmangfold økes med 2 mill.

I 2023 Miljødirektoratet mottatt 21 søknader om tilskudd til å utarbeide kommunedelplaner. Hver kommune får kr 175.000 til sitt planarbeid. Dette er et for lavt beløp til et så omfattende planarbeid. Mange kommuner sliter med små ressurser, og må leie inn ressurser til planarbeidet. Statsforvalteren har også lite ressurser til å følge opp de kommunene som er i gang med slike tematiske planer, og regionalt nivå sin rolle som pådriver og kompetanseformidler bør styrkes. Summen per kommunedelplan bør økes til 500.000 per plan, og revidert budsjett bør gå til å øke kommunenes tilskuddssum.

Sabima